

SALTÄREN

SALTSJÖBADENS FÖRSAMLINGSBLAD

NR 3 2021

WEBB

*svenskakyrkan.se/
saltsjobaden*

UTE
är inne

Jakten på den försvunna
PINGSTEN

ANNA LÖWENHIELM
Lokalt formspråk

SOFIA OLSSON
Vandring och reflektion

DAVID THURFJELL
Skogen som katedral

SALTAREN

Ansvarig utgivare: Lars Viper **Korrektur:** Lisbet Wennerström **Grafisk form:** september
Tryckeri: Typografiska Ateljén **Foto framsida:** Arne Hyckenberg, Andréas Lindström, Privat

Saltsjöbadens församling

Adress: Kyrkplan 1, 133 34 Saltsjöbaden **Tel:** 08-748 19 00
E-post: saltsjobaden.forsamling@svenskakyrkan.se **Webb:** svenskakyrkan.se/saltsjobaden
Sociala medier: facebook.com/saltsjobaden, instagram: @merasaltis
Bankgiro: 513-0976 **Swish:** 1230929885 **Saltsjöbadens Diakoni Bankgiro:** 119-3440

FÖRSAMLINGSLEDNING OCH SERVICE

Lars Viper
Kyrkoherde
08-748 19 11

Christina Cervin Enell
Kyrkoskrivare
08-748 19 00

Micke Jakobsson
Gravärenden
Administratör
08-748 19 20

Tom Hedberg
Vaktmästare
Kyrkan, Skogsö
08-748 19 22

Johan Lundmark
Fastighetsansvarig
vaktmästare
08-748 19 19

FÖRSAMLINGSVERKSAMHET

Carina Nilsson
Präst
08-748 19 12

Karin Aldén
Präst
Föräldraledig

Katja Sjölander
Kyrkomusiker
08-748 19 15

EvaMarie Agnelid
Kyrkomusiker
08-748 19 16

Christian Olsmalm
Församlings-
assistent
08-748 19 37

FÖRSKOLAN NYCKELPIGAN

Ulrica Hamrin
Pedagog
Studieledig

Yvonne Almér-Mattsson
Rektor
08-748 19 35

Församlingen driver förskolan Nyckelpigan som arbetar med en unik profil: natur, musik och andlighet. Nyckelpigan rymmer fyra avdelningar med plats för 72 barn.

Förskolan Nyckelpigan 08-748 19 31-34 **Ekonomi** 08-748 19 07
Kyrkorådets ordförande Per Jedefors, 08-748 19 08 **Kyrkofullmäktiges ordförande** Lars Berglund

Visste du att...

...du också kan lyssna på Saltaren?

Gå in på svenskakyrkan.se/saltsjobaden/saltaren där hittar du tidningen både som pdf-tidning och som taltidning.

Snart öppnas portarna...

I takt med att fler och fler vaccinerats så ökar möjligheterna till att vi åter kan ses tillsammans i det fysiska rummet. Hur och på vilket sätt vi "öppnar upp" får vi återkomma till. Saltsjöbadens församling följer naturligtvis händelseutvecklingen och de direktiv som svenska myndigheter rekommenderar. Håll gärna koll via våra digitala kanaler!

Här möter du oss på nätet!

WEBBPLATS

svenskakyrkan.se/saltsjobaden

FACEBOOK

facebook.com/saltsjobaden

INSTAGRAM

[@merasaltis](https://instagram.com/merasaltis)

UTE är inne

FOTO: ANDRÉAS LINDSTRÖM

Utomhus är det nya "svarta" som man kanske skulle uttryckt det i modevärlden. Det senaste året är det många av oss som "återupptäckt" naturen. I skogarna vimlar det av människor som promenerar, springer, rider, åker skidor, "picknickar"...

OAVSETT OM det handlar om en park, strand, klipphäll eller djupaste skog så hittar vi ut. En del av oss var redan där. Andra har "återupptäckt" naturen i någon form under det senare året. Högtider och kalas flyttar ut. Även verksamhet. Träning, körövningar, andakter... Alla är vi ute. Spännande.

I DETTA nummer möter du religionshistorikern David Thurfjell som ställer sig frågan om naturen har blivit svenskarnas nya religion.

VI TAR oss över viken till Tyresö där Stockholms Pilgrimscentrum finns och upptäcker vandringar som man kan göra på egen hand eller med familj och vänner.

PINGST ÄR en helg som doftar försommarvärme. Men vart tog den vägen? Den kyrkliga helgen. Jan Eckerdal leder oss i jakten på den försvunna pingsten.

SCOUTERNA I Sverige har under 2020 fått 8 nya medlemmar per dag under pandemiåret 2020. Vi hänger också med scouter från Saltsjöbadens sjöscoutkår och rensar skräp i vassen vid Skogsö.

APROPÅ SKOGSÖ, i år firar Skogsö kyrkogård 100 år! Men själva firandet skjuts upp till nästa år, antingen till torsdagen den 5 maj 2022 eller helgen den 7–8 maj 2022. Då ska vi fira! Men välkommen redan nu. Ta en promenad och njut av den vackra miljön.

UTE ÄR INNE

GRAN- SKÖGENS VÄRLD

**Storstadsmänniskan
inspireras av de svenska
naturromantiska berättelserna om
skogen och längtar ut. Religions-
historikern David Thurfjell ställer
sig frågan om naturen har blivit
svenskarnas nya religion.**

TEXT: EMELIE SIMMONS
FOTO: ANDRÉAS LINDSTRÖM,
ARNE HYCKENBERG

David Thurfjell går på spången som leder genom våtmarkerna söder om stan. Några kilometer bort ligger Södertörns högskola där han har en tjänst som professor i religionshistoria.

– Det är så tyst här idag. Ljudet nästan absorberas, säger David på väg till platsen för fotograferingen. Samtidigt lyssnar han efter fåglarnas läten och klurar på vilken typ av sjöfågel han nyss hörde.

HAN ÄR religionshistorikern som de senaste tio åren forskat om de sekulariserade svenskarnas relation till existentiella frågor och tro. Det resulterade i två bokprojekt, *Det gudlösa folket* och nu senast *Granskogsfolk - Hur naturen blev svenskarnas religion*.

– Flera av dem som jag intervjuat i *Granskogsfolk* beskriver sig som icke-religiösa och känner att naturen ger en kontakt med något utöver det vanliga, något djupare och större. Det tycker jag varit spännande att undersöka, säger David.

»Tittar de tillbaka på sin barndom var naturupplevelserna sorglösa situationer, fyllda med harmoni och positivt laddade.«

BOKEN GRANSKOGSFOLK handlar om de svenskar som upplever sig ha en särskild koppling till naturen. Titeln har David tagit från författaren och poeten Harry Martinssons diktsamling *Tuvor*.

Under arbetet med boken har han intervjuat ett sjuttioatal besökare i strövområden kring Stockholm och Uppsala. Intervjupersonernas svar vävs samman med den svenska poesin om vår natur.

»Människans andliga behov och längtan efter något större finns hos oss oavsett om vi besöker en kyrka eller inte.«

– Storstadsmänniskan söker sig bort från staden, ut i skogen och där kommer de i kontakt med förlorade dimensioner inom sig själva. Tittar de tillbaka på sin barndom var naturupplevelserna sorglösa situationer, fyllda med harmoni och positivt laddade. Det här var före dataspelen och när sommarloven var långa, säger David.

DAVID BERÄTTAR att den urbana storstadsmänniskan inte längre är beroende av solens upp- och nedgång. Att banden till landskapet alltmer klipps av och att relationen till naturen endast blir nostalgisk, påhejad av reklamkampanjernas budskap om en skön, avslappnad, ekovänlig livsstil ute i naturen.

– Kanske ser vi nu en generation växa upp som inte längre får den relation till naturen som barn haft i alla tider. Dagens ungdomar är inte längre beroende av naturen för sin lek, det landskap de leker i finns i dataspelsvärldar som Minecraft. Den övergripande trenden är att fler fjärrar sig från naturen, säger David.

UNGEFÄR TVÅ och en halv miljon besöker Sveriges nationalparker ett normalt år. Men under pandemin har ännu fler människor hittat ut i naturen.

Ofta är besöken vardagliga där man plockar svamp och bär, promenerar eller går med hunden. Trevliga och meningsfulla aktiviteter som förknippas med hälsa. Fotografering av familjen är en del av den existentiella upplevelsen i skogen.

– Vi säger ”oh, vad fint”, fotar en bild, kanske retuscherar den så att den motsvarar vår förväntan. Vi lever med ett sådant fokus på att välja och forma vår individuella livsupplevelse, att vi ibland inte förmår att se det som skogen ger.

– Att fler har hittat ut i skogen är ju bra, men fortfarande skiljer sig skogsbesöken beroende på om man är utlandsfödd eller inte. Orsaken till det kan till exempel vara att skogen kan vara en farlig plats i hemlandet eller att man inte förstår vad den svenska allemansrätten betyder för oss som medborgare, säger David.

I VISSA kyrkor i Sverige är det lågt deltagande på gudstjänster. Trots det gifter vi oss, döper våra barn och begravs fortfarande i kyrkan. David menar, att även om kyrkan spelar en mindre roll än tidigare, så innebär det inte att svenskarna blivit mindre troende.

– Människans andliga behov och längtan efter något större finns hos oss oavsett om vi besöker en kyrka eller inte. Människor kommer alltid ha ett existentiellt behov. Sedan en tid tillbaka finns ett ökat intresse för naturen, skogen, mindfulness och till exempel skogsbad. Man ser det som existentiell upplevelse kopplat till kvalitet. Flera beskriver skogen som sin kyrka eller katedral och menar att de känner en relation till något större när de är ute i skogen. Vissa nämner det större som Gud, andra inte, säger David.

– Att som kyrka stå för kvalitet, mänsklig kärlek och engagemang oavsett vart vinden blåser är kyrkans uppdrag, tycker jag. Kyrkan finns i människors liv vid de viktigaste stunderna som dop, vigsel och begravning och kan vila i den rollen, säger han.

Vidare menar han att Svenska kyrkan som luthersk kyrka inte behöver ha en intensiv närvaro utan står på en stabil grund.

– Man kan vara religiös på olika sätt och med vårt lutherska arv är vi goda samhällsmedborgare, bra föräldrar och vänner. Vi har också fått mycket av det kristna arvet genom kyrkomusiken som fortfarande har stor relevans i människors liv, oavsett om man är medlem eller inte.

DET ÄR att dags att vandra tillbaka från fotoplatsen till bilen. David hoppar från spången och tittar på ett rådjursspår. Han ska strax tillbaka till datorn för att undervisa sina studenter, allt idag via digitala plattformar på grund av coronapandemin. Han önskar han kunde ha undervisning utomhus i naturen men är tveksam till att hans studenter skulle uppskatta det.

– Hmm, sitta på en gräsmatta ute i naturen tror jag inte alla skulle tycka om, säger han och skrattar.

»Flera beskriver skogen som sin kyrka eller katedral.«

OM DAVID THURFJELL

YRKE: Professor i religionsvetenskap vid Södertörns högskola.

BÖCKER: Det Gudlösa folket: de postkristna svenskarna och religionen (2015) och Granskogsfolk (2020) utgivna av Norstedts.

JUST NU: Forskar om svenska muslimers sekularisering.

Vid Tyresö slott och kyrka finns 11 meditationsplatser att stanna till vid. Platserna är utmärkta med en pärla som vilar på en pelare i granit.

VANDRING

och reflektion

TEXT: ARNE HYCKENBERG FOTO: ANDRÉAS LINDSTRÖM, ARNE HYCKENBERG

Tvärs över viken från Saltsjöbaden ligger Stockholms Pilgrimscentrum. Där finns både kortare och längre vandringsleder som passar barn, äldre, rutinerade, nybörjare... Det senaste året är det många som upptäckt kombinationen vandring och reflektion.

För många svenskar har pandemiåret inneburit att man fått ställa in de resor och aktiviteter som annars tagit upp en stor del av fritiden. I stället har många sökt sig till naturen. På vandringsleder och i naturreservat springer, vandrar och cyklar man som aldrig tidigare.

Vid Stockholms Pilgrimscentrum i Tyresö har man också sett ett ökat antal besökare. På centrets leder runt

Tyresö slott är det dock inte bara naturupplevelsen man får. Här ges också möjligheten att reflektera över vad som är viktigt i livet, om tron, Gud, sig själv, kärleken, döden och uppståndelsen.

–Stockholms Pilgrimscentrum i Tyresö är en mötesplats för ett nutida pilgrimsliv. Vi har ett antal slingor med varierande längd, från fyra kilometer till en och en halv mil, där man

kan göra sin egen pilgrimsvandring. Alla lederna har olika teman och det finns ett informationshäfte till varje led som innehåller karta, färdigskrivna meditationer och frågor att fundera över, säger Sofia Olsson, församlingspedagog i Tyresö församling.

LEDERNA KRING Pilgrimscentrum är olika långa och en del är mer krävande än andra. Tanken är att det ska

På varje stolpe finns tre plaketter – en om pärlans betydelse i form av en kort bön, de övriga två med texter om slottet, den engelska parken och naturen.

Sofia Olsson vid Pilgrimscentrums labyrint.

finnas något för alla, från de yngsta till de äldsta, från dem som vill ha en dagslång utmaning till dem som behöver använda rullator eller rullstol. Den enklaste vandringen hittar man runt slottet.

–På *Vandring med Frälsarkransen* i slottsparken följer man livets pärlor. Man letar upp pärlorna med hjälp av en karta. Har man barn kan man göra det tillsammans med barnet som får ett pilgrimspass. Då blir det en pärljakt i stället. När man kommer tillbaka får man ett diplom om man hittat alla pärlorna.

–Det finns även en skogsvandring på fyra kilometer, som man kan gå med barn. Det är en familjevandring där man får ett uppdrag. Man kanske får fundera på varför mossan är så mjuk, eller vad det beror på att det finns medicinalväxter här. Kanske får man gå som en myra eller se hur en bäverhydda ser ut. Den här leden är lekfull och mer kopplad till upplevelsen av skogen och av att få ta det lite lugnt.

MED SINA knappt fyra kilometer är *Munkvandringen* en av de kortare. Här hämtas inspirationen från en av den kristna historiens mest kända personer, Franciskus av Assisi.

–På den här leden följer man franciskusbönen, som är väldigt känd. Man ber en liten del av bönen vid varje rastplats och får en fråga att reflektera över. Munkvandringen är en bra prova-på vandring då den bara är fyra kilometer och jättevacker att gå.

DEN LÄNGSTA leden från centret är *Kristinaleden*. Den är en och en halv mil. Det är en led där man kan gå med barnvagn och cykla. Det är i skogen, men hela tiden på vägar där det är lätt att gå. När man kommit till Nyfors, som är halvvägs, kan man ta en buss tillbaka om man inte orkar gå hela vägen.

–Man får läsa om drottning Kristina och hennes visdomsord. Hon skrev flera tusen och vi har valt några stycken som man får fundera på. Kristina är ju inget helgon. Hon både abdikerade från tronen och konverterade till katolicismen. Det som fascinerar är hennes beslut i livet som fick så stora konsekvenser. Hon hade modet att säga upp sig och välja att gå sin egen väg. Det är en inspiration för oss i vår tid att våga ta ställning och följa vårt hjärta. Kristina tillbringade en stor del av sin barndom här i Tyresö, hos en av sina förmyndare, Gabriel Oxenstierna.

MÅNGA VÄLJER att gå de olika lederna på egen hand, med hjälp av informationshäftena, eller digitalt med appen *Naturkartan*. De gemensamma vandringarna med ledare har varit pausade under pandemin, men har nu kommit i gång igen, dock med max åtta deltagare. Intresset har varit stort och för de längre lederna måste man boka i förväg.

PILGRIMSCENTRUM består inte bara av lederna. Det är en mötesplats med kafé och möjligheter att sitta både inne och ute. Centret är nyrenoverat ljust, rymligt och tillgängligt.

–Även den inte orkar gå så långt kan komma hit. Vi har stora lokaler och det är lätt att sprida ut sig både inne och ute. Frälsarkransens pärlor finns också här ute på gården. Vi har en labyrint i stenläggningen. Där kan man göra som på Medeltiden och följa labyrinten till mitten där det finns ett kors. Där får man lämna det som tynger en. När man är klar kan man vandra vägen tillbaka ut i världen, sänd av Jesus, säger Sofia Olsson.

Mer information om Stockholms Pilgrimscentrum hittar du via tyresoforsamling.se/pilgrimscentrum.

**Pingsten är en av våra stora kyrkliga helger.
Men vilken ställning har den egentligen i dagens
samhälle och i kyrkan? Pingstdagen är fortfarande
nationell flaggdag. Samtidigt är annandag pingst
sedan några år inte längre en helgdag.**

TEXT: ARNE HYCKENBERG

FOTO: ANDRÉAS LINDSTRÖM

Jan Eckerdal är stiftsadjunkt i Strängnäs stift. I sin bok *Kyrka i Mission* utforskar han hur kristen tro gestaltas i en efterkristen tid.

Jan Eckerdal ser ett behov av nya sätt att kommunicera pingstens budskap i vår tid.

–Pingsten var tidigare en tydligare kyrkohelg än den är nu. Det blev lite motvind när vi blev av med annandag pingst som helgdag. I kalendern är pingsten inte längre markerad som en speciell helg. Ifall kyrkan vill bevara den som en av våra större högtider kräver det att vi mobiliserar. Generellt tänker jag på att vi har varit ganska

duktiga att gestalta framför allt julen men också påskan i våra kyrkor. Här i Nyköping, där jag bor, har julfirandet i kyrkorna förändrats. Man har sett att samlingar vid krubban verkar passa ihop med hur människorna firar jul. Då har man ”öst på” lite mer där, inte med vad som helst, utan med det som är julens berättelse. Samtidigt kommer det nästan ingen på julottan. Då har den fått stå tillbaka lite. Man har varit lyhörd för hur människor lever sina liv.

–När det gäller pingsten ser jag inte att detta hänt på samma sätt. Vi behöver fundera på hur vi uttrycker pingsten i kyrkans liv. Det är en viktig helg om man tänker på vilken del av den kristna tron den handlar om.

Utan pingsten fungerar inte vår berättelse. Jul och påsk är nedslag i Jesu liv. Pingsten gör det tydligt att Jesus och den gudomliga närvaron också är här och nu. Utan den är det inte någon större poäng med att vara kyrka, säger Jan Eckerdal.

»Utan pingsten
fungerar inte vår
berättelse«

Jakten på den försvunna
PINGSTEN

Vad är pingstens budskap egentligen och hur relevant är det budskapet i vår tid?

–När man tänker på pingstens budskap är det ett par saker som hänger ihop. Det ena är att det är en sorts livets seger. Det andra är att man brukar kalla pingsten för kyrkans födelsedag. I påskberättelsen uppstår Jesus. Sedan försvinner han i Kristi himmelfärd och lärjungarna blir ensamma igen. Men de fick löftet om att Jesus skulle sända Anden som är liv och liv i överflöd. Det är vad som händer på pingstdagen. Det är livets seger i konkret mening. På pingstdagen förs också jesustroende av olika slag samman. Då kunde lärjungarna plötsligt tala så att alla förstod, trots att det var människor av många olika nationaliteter där. Tänker man på det som kyrkans födelsedag är det en fin bild av vad kyrkan ska vara, enheten där vi alla hör samman och kan förstå varandra, fastän vi talar olika språk. Det betyder inte att alla måste bli lika. Istället är det en enhet i mångfald. Vi är människor skapade av Gud och

därför hör vi ihop. Jag tycker det är en kraftfull tanke, evangelium i en polariserad tid.

TRON PÅ GUD som treenig, *Fader, Son* och *Ande* är grundläggande i kyrkans bekännelse och tro. Jan Eckerdal ser att kyrkan inte betonat Anden på samma sätt som Fadern och Sonen i sin förkunnelse.

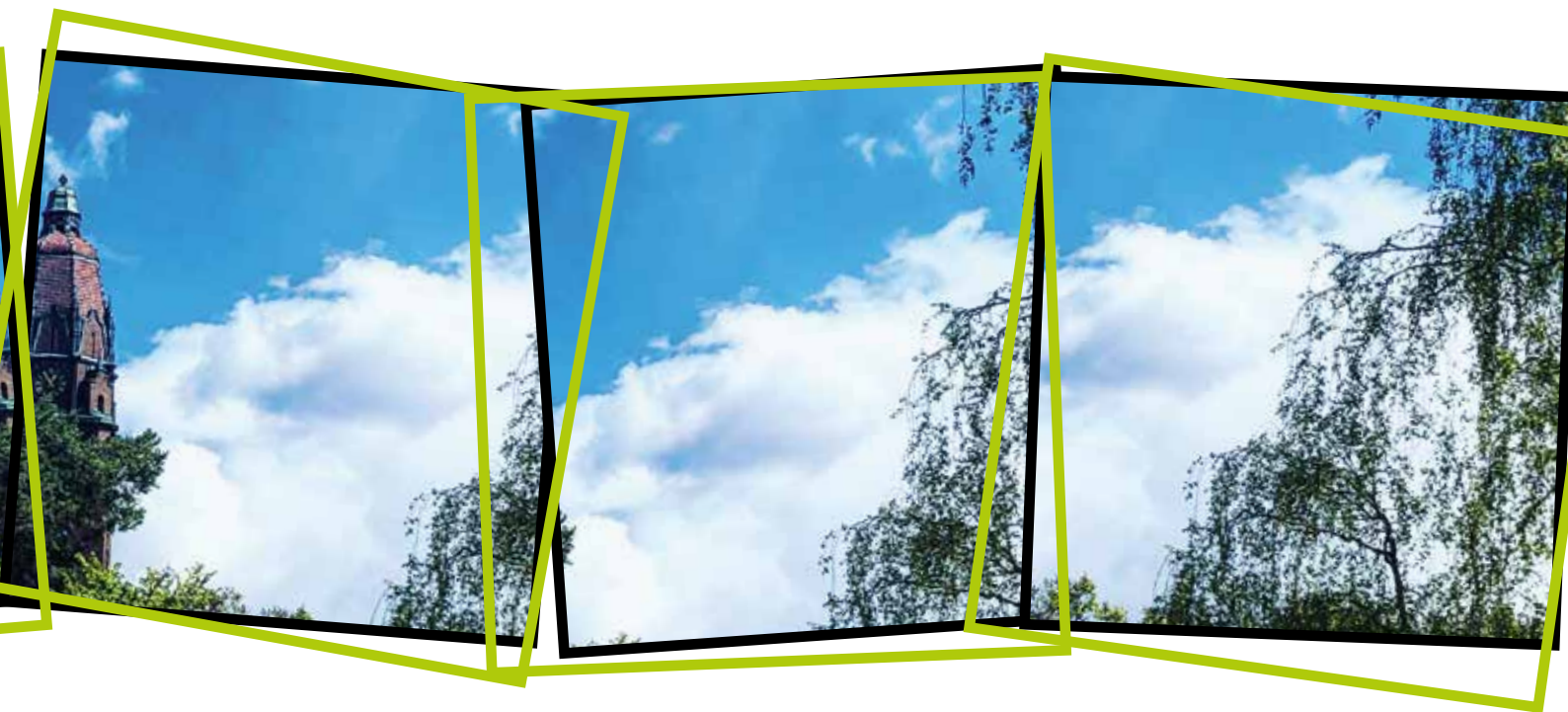

Jan Eckerdal är präst i Svenska kyrkan och doktor i systematisk teologi med livsåskådningsvetenskap.

FOTO: PRIVAT

–Just i Svenska kyrkan har Anden, som en del av treenigheten, varit lite undertematiserad. Vi har ägnat oss mer åt Fadern, skaparen och åt Jesus, frälsaren. Men vad gör vi med Anden som är mer abstrakt och inte så handfast som Jesus? Den frågan skulle vi behöva jobba mer med. Man säger ofta om Anden att den blåser vart den vill. Vi kan inte bestämma var Andens kraft ska komma. Det är något bångstyrigt över det. Vi möter en Gud som inte tänker låta Saltsjöbadens församling bestämma exakt hur vi ska verka.

–Istället blåser Guds andes vind och vi måste lyssna. Det tycker jag är spännande. Det finns en sorts Andens frihet i det som gör att det inte bara är den som läst en massa teologi, eller har en viss position, som har rätt att uttolka det. Andens vind finns tillgänglig för oss alla. Det är utmanande för en kyrka som Svenska kyrkan, som den gamla statskyrka den är. Vi har gjort rätt som satsat på ordning. Andlighet utan ordning kan bli väldigt obehagligt. Den spännande utmaningen är att hitta balansen

mellan ordning och andens frihet i våra sammanhang.

–Tänk om pingsten skulle bli tillfället när vi som kyrka lyssnade till Anden och fråga oss var verkar Anden i Saltsjöbadens församling nu? Det är en väldigt väsentlig fråga och inget vi kan bestämma själva. Vi måste ha öron för det.

Har du något exempel på vad som kan hända när kyrkan lyssnar in vad Anden säger på en plats?

–Jag har erfarenhet av det från flyktingkrisen 2015. Då hände det något i ett antal församlingar som kan vara ett tydligt exempel på hur man lyssnar på Anden. Det blev en väldig mobilisering underifrån. Människor, som vi inte sett så mycket i kyrkan tidigare, knackade på och frågade ”kan jag vara med och bidra här?” Somliga församlingar svarade upp väldigt fint mot det och man blev stolt över Svenska kyrkan. Vad man gör kan vara hela spektrat av liv och behöver inte vara så fromt. Det var det i alla fall inte här i Nyköping. Istället kunde det

»Vi kan inte bestämma var Andens kraft ska komma. Det är något bångstyrigt över det.«

vara språkcaféer, eller vägledning i olika saker som flyktingarna verkligen behövde.

I SIN BOK *Kyrka i mission* utforskar Jan Eckerdal hur kyrkan kan gestalta den kristna tron i vår tid, bland annat med erfarenheter från hur anglikanska kyrkan i Storbritannien arbetar.

–För dem har det varit viktigt att utvecklingen av församlingsarbetet har skett i en kontinuerlig dialog med den plats man är på, så att det inte blir som det så ofta blir i kyrklig verksamhet, att någon på en plats gör något som blir lyckat. Sedan skriver de en bok som vi köper och tycker är jättebra och så försöker vi göra samma sak hos oss. I den anglikanska kyrkans arbete har man varit noga med att man kan hämta inspiration, lära sig av andras kloka sa-

ker och av deras misstag, men det måste göras i ett här och nu. Man måste lyssna efter anden på just vår plats. Så att det blir en sorts energi underifrån.

Nu närmar vi oss pingsthelgen efter över ett år av pandemi med restriktioner och begränsningar av olika slag. Hur ser du fram emot pingsten i år?

–Pandemin som vi levt med så länge har gett oss känslan att livet gått på sparlåga. Många med mig lever sina liv med videomöten som ju inte är riktigt så levande som vi skulle vilja. Pingsten brukar kallas för hänryckningens tid och som Jesus uttrycker det ”liv och liv i överflöd”. Det finns helt enkelt en väldig längtan efter livet och efter pingsten i våra liv, säger Jan Eckerdal.

Scouter från Saltsjöbadens sjöscoutkår träffades i slutet av april för att rensa skräp i vassen vid Skogsö.

VAD DÖLJER SIG I VASSEN?

Dora och Una hjälps åt att samla skräp.

Den här oljekannan har nog legat ute ett tag. Olja som rinner ut i naturen är inte bra. Nu kan den lämnas till återvinningen.

Full fart på skräpletandet i vassen.

Isabella kollar in sitt nya märke "Sortera & Återvinn".

Det är torsdagskväll sent i april 2021. Våren har varit här och vänt. Nu blåser det hårt och snöar på tvären. De flesta som sett väderprognosen eller stuckit ut näsan av misstag håller sig nog inne ikväll.

Men på parkeringen nedanför kyrkogården på Skogsö är stämningen på topp. En efter en anländer de till kvällens aktivitet. De är Spårare, dvs scouter i åldern 8–10 år och de tillhör avdelningen Småfåglarna, i Saltsjöbadens sjöscoutkår, som har samling varje torsdagskväll. De här barnen och ledarna har skinn på näsan och det är ingen som klagar på kylan och snöandet. De är angelägna att komma i gång med kvällens uppgift som är att plocka skräp i vassen.

Ola Vinberg som är ansvarig ledare berättar om bakgrunden till att de är här.

–Vi märkte att det samlats mycket skräp i vassen strax söder om kapellet. Det har med strömmarna att göra. Scouterna ska få lära sig att plocka och sortera skräp samt få ta ett märke som heter "Sortera och återvinn".

Efter en kort introduktion börjar städningen och alla Spårarna deltar energiskt. De försvinner ut i vassen där de hittar allt möjligt skräp. Det är bojar, plaströr, leksaker, en gammal rostig oljekanna och mycket annat. Alltsamman släpas upp till väggkanten för att sorteras på lämpligt sätt innan det körs bort. Hårt arbete är alltid värt en bra belöning. I det här fallet består den av nygrillad korv och det väl förtjänta återvinningsmärket.

Att scouter är vana att vistas utomhus är ingen nyhet. Men det gångna året har det blivit mycket av den varan.

–Alla våra aktiviteter har varit utomhus sedan mars 2020. Här i Saltsjöbaden har vi haft lika många scouter på mötena trots Corona. Antalet scouter i hela Sverige har ökat det senaste året. Nu längtar alla efter att få börja segla igen, säger Ola Vinberg.

Love hittade en gammal boj, som var så stor att den nästan var svår att bära.

Casper och "ekorren" Sandy.

Raphael hugger in på grillkorven.

Alvin tyckte det var roligt att vara med på skräpplockningen.

Under orgelläktaren långt fram i Uppenbarelsekyrkan ligger det Wallenbergiska gravkoret. Gravkoret syns inte direkt när man kommer in i kyrkan, men går man fram mot koret anar man gravkoret till höger om ljusbäraren och flygeln, bakom en smidd grind.

Guldskimrande mosaik

TEXT OCH FOTO: ARNE HYCKENBERG

I ett unikt vackert gravkor vilar makarna Knut Wallenberg (1853–1938) och Alice Wallenberg (1858–1956), i sarkofager (kistor) av svart granit, sida vid sida. Valvet ovanför den svarta marmorpanelen i gravkammaren är helt klätt i mosaik. Mosaikerna är i bysantinsk stil och är utförda enligt gammaldags Ravennateknik av den italienske mosaikläggaren Antonio Labus.

Motivet är två stora stående änglar med korslagda vingar och palmblad i händerna. De avtecknar sig mot en guldmönstrad bakgrund.

I valvet ser man även ett stort kors i en blomsterkrans samt mönstrade bårder och en modifierad bibeltext från då gällande Kyrkobibel:

Ingen av oss lefver för sig själf och ingen dör för sig själf. Lefva vi så lefva vi för Herren och dö vi så dö vi för Herren (Romarbrevet kap 14, vers 7–8).

MAKARNA WALLENBERG var storartade filantroper. Hur kom det sig att de skänkte kyrkan, som de nu vilar i och så mycket annat i Saltsjöbaden?

Kyrkoherde Lars Viper menar att man måste förstå att de levde i en helt annan tid än vi gör idag.

– Det fantastiska gravkoret är byggt av Knut och Alice Wallenberg som deras gemensamma gravplats. Idag kan denna gravplats få oss att tänka på att de båda på ett fantastiskt sätt bidragit till det moderna samhällsbygget genom att tänka ”helhet” på ett intressant sätt. Vad beträffar deras donationer i Saltsjöbaden, så är de fantastiska. De donerade inte endast

kyrkan, prästgården och klockarbostaden, utan också stora delar av Saltsjöbaden: järnvägen, hotellet, sjukhuset och observatoriet. Värdet av deras donationer går nästan inte att översätta till dagens penningvärde. De levde i en tid när staten var liten och erbjöd begränsad trygghet.

– Många personer inom bank och näringsliv, liksom Knut Wallenberg, hade en framsynt syn på samhällets utveckling och förknippade sin verksamhet med ett samhällsengagemang. På kontinenten var det många likasinnade som byggde operahus och officiella byggnader. Här i Sverige byggde Knut och Alice Wallenberg en kyrka bland annat, som också är ett storslaget konstverk. Det är ovanligt men också tidstypiskt, säger Lars Viper.

LARS VIPER tror att just brytningen mellan det gamla jordbrukssamhället och en modern tid är en förklaring till det Knut och Alice Wallenberg gjorde.

Även Nathan Söderbloms teologi kan ha bidragit på ett fruktbart sätt.

– Knut och Alice visar med att bygga upp Saltsjöbaden, att de hade ett ben i en ny tid och ett ben i det förmoderna samhället. Makarna Wallenberg låter det förgångna förenas med det moderna i projektet i Saltsjöbaden. De hade idéer om människors fritid, andlighet och själsliv samt välmående. I deras fall bidrog de också till det andliga livets välfärd. De ville också symboliskt förknippas med en kyrka, men inte med vilken kyrka som helst, utan med Uppenbarelsekyrkan.

– Att Nathan Söderblom involverades är intressant. Hans liberala ”uppenbarelseteologi” handlade om att Gud ger sig tillkänna inte bara i Bibeln utan även i alla historiska skeenden, som bidragit till mänsklighetens utveckling. Det var både Bibeln och uppenbarelsen, som gällde för Söderblom. Jag tror det finns en förklaring att finna i, att det framsynta paret och den liberala teologen Söderblom förenade det förmoderna och det moderna på ett väldigt intressant sätt genom byggandet av Uppenbarelsekyrkan. Därmed är Knut och Alice Wallenberg kanske lite större än vi vanligen föreställer oss, säger Lars Viper.

I ÄRKEBISKOP Nathan Söderbloms psalm i Den svenska psalmboken 171 står det om Guds handlande med oss människor: *”Din röst dem ledde fram ...”* Det är ord som gällde för makarna Wallenberg.

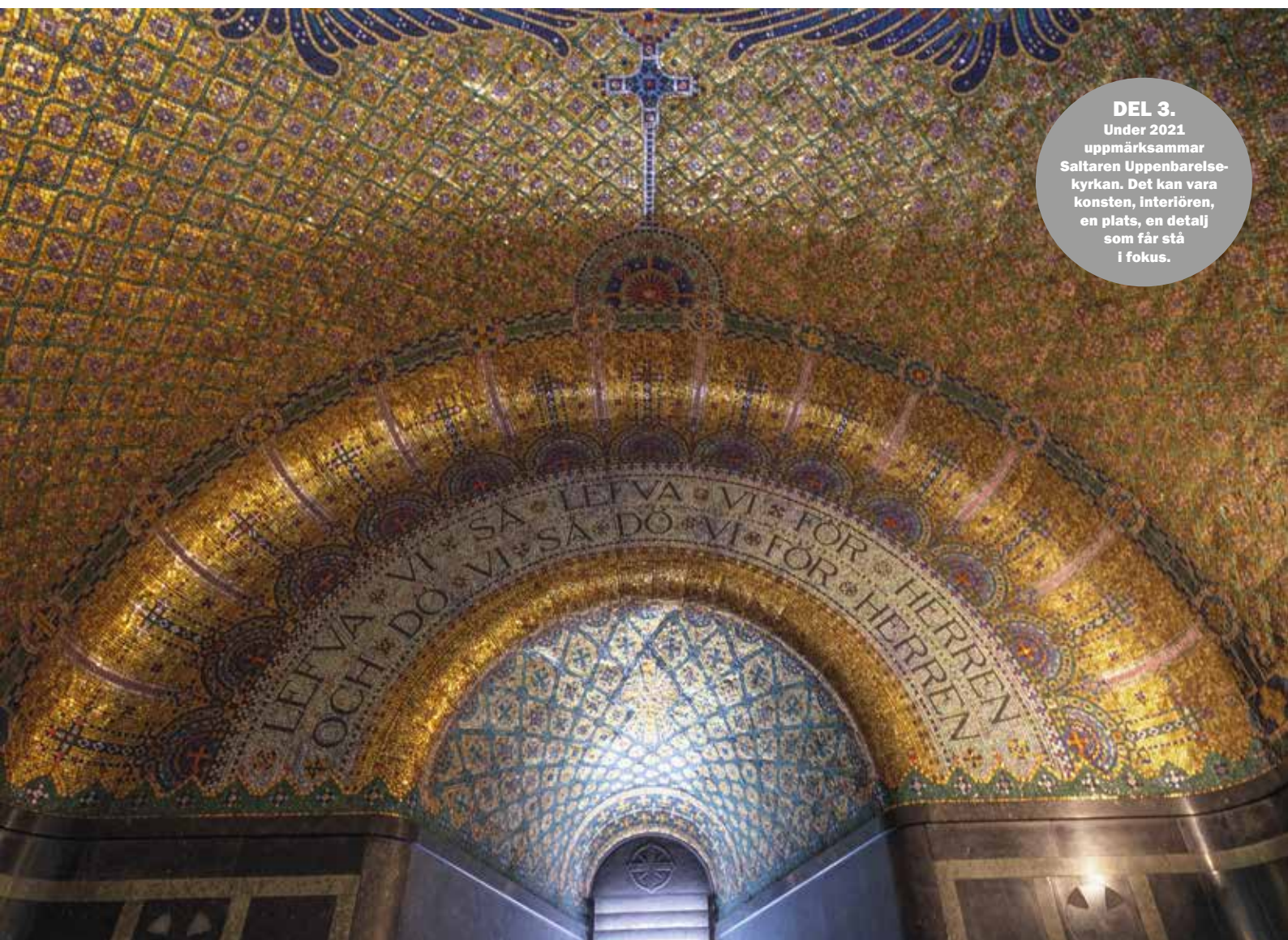
– Vi får över hundra år senare glädjas åt en strålande vacker kyrka i Saltsjöbaden skänkt av Knut Wallenberg den 18 maj 1913 till församlingen – en manifestation av Guds fortsatta handlande med oss människor och genom oss människor, avslutar Lars Viper.

KNUT OCH ALICE WALLENBERGS STIFTELSE

Stiftelsen ”Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse” som instiftades av Knut och Alice Wallenberg, fortsätter idag deras gärning genom att stödja ”landsgagnelig, långsiktig, fri grundforskning inom i huvudsak medicin, teknik och naturvetenskap.” (www.kaw.wallenberg.org)

DEL 3.

Under 2021 uppmärksammar Saltaren Uppenbarelsekyrkan. Det kan vara konsten, interiören, en plats, en detalj som får stå i fokus.

Tips! Del 1 och 2 av "Uppenbarelsekyrkan berättar" hittar du på svenskakyrkan.se/saltsjobaden/uppenbarelsekyrkan.

A woman with blonde hair tied back, smiling warmly at the camera. She is wearing a dark blue long-sleeved shirt with the words "SKOGSÖ KERAMIK" printed on it. She is seated at a pottery wheel, with her hands positioned to shape a piece of light-colored clay. The background is a blurred workshop setting with shelves holding various pottery items.

NATTVARDS- KERAMIK

med lokalt formspråk

I vår får Uppenbarelsekyrkan och Skogsö kapell nya nattvards-
serviser formgivna av Skogsökeramikern Anna Löwenhielm.

FOTO: PRIVAT

Konstnären Anna Löwenhielm bor på Skogsö och har arbetat med keramik i nästan 20 år. Anna är också civilekonom, lärare och bedriver forskning på universitetet. För tillfället arbetar Anna nästan uteslutande med keramiken. Förutom sin egen produktion har hon kurser och undervisar i skapande verksamhet.

När församlingen frågade om Anna kunde ta fram förslag på ny nattvardskeramik nappade hon direkt.

–Jag är så hedrad att jag fick frågan och svarade direkt att det här vill jag verkligen göra. Det är ett så ärofyllt uppdrag. Eftersom jag bor på Skogsö rör jag mig hela tiden i de här miljöerna. I olika skolsammanhang har jag också varit mycket i Uppenbarelskyrkan. Jag är så förtjust i de här platserna och framförallt är kapellet på Skogsö en del av livet för oss som bor här. Jag går där varenda dag och det känns fantastiskt för mig att få det här uppdraget, säger Anna Löwenhielm.

NATTVARDSSERVISEN kommer att vara i keramik och ska förutom i mässor i kyrkan och kapellet kunna användas utomhus, på resor och vid andra tillfällen.

Funktionalitet i olika sammanhang har därför varit en förutsättning för den nya keramiken.

–Tanken är att det ska kunna användas brett. Jag skapar uteslutande funktionskeramik. Därför arbetar jag också i stengods. Jag vill att det ska kunna användas varje dag. Det är också viktigt att de olika delarna fungerar tillsammans: hur man ska hålla, hur det ska hållas, måtten på föremålen och så vidare. Det är så mycket som jag tycker är intressant att jobba med. Det känns som den ultimata funktionella keramiken att få skapa föremål till en ceremoni som betyder något för människor.

»Jag är så förtjust i de här platserna och framförallt är kapellet på Skogsö en del av livet för oss som bor här.«

TANKEN med de nya nattvardsserviserna är att de vid behov ska kunna användas tillsammans och kunna kombineras på olika sätt.

Anna Löwenhielm, kyrkoherde Lars Viper och Eva-Marie Åkesson, inventarieansvarig, har haft många diskussioner, tittat på glasyrprover och gemensamt kommit fram till de två förslag som nu förverkligas.

–Eftersom Uppenbarelskyrkan och Skogsö kapell hänger ihop är tanken att man ska hitta ett gemensamt formspråk som fungerar för båda. Jag har tittat mycket på kurvatur och valv. Det kommer att bli samma formspråk och kurva på de olika serviserna, men de har olika glasyr och lite olika dekor för att passa på respektive ställe. Uppenbarelskyrkans servis kommer att ha glasyren *Tegel*, som jag utvecklat själv. Den är roströd som jag tycker passar med byggnaden och med arkitekturen. Dekoren är lite mer arkitektoniskt rak och stram.

–Glasyren jag utvecklat till Skogsö heter *Blåbär*. Den är lite som bären när de håller på att mogna, blåa men också lite grönskiftande. Den är tänkt att associera mest till skogen, men också lite till havet. Dekoren på den är också mer lekfull och vågig. Den ska vara lite mer naturlevande och stämma med platsen.

–Genom sin form hänger serviserna ihop och går att kombinera. Glasyren visar deras hemvist på de olika platserna, säger Anna Löwenhielm.

Nattvardsföremål i keramik har ett annat användningsområde än den servis i silver som används i Uppenbarelskyrkan. Eva-Marie Åkesson, som är inventarieansvarig i församlingen, förklarar behovet av ny nattvardskeramik.

–Under fastan, när det är mer avskalat i kyrkan, finns det behov av en enklare nattvardservis. Andra tillfällen är vid mässor utomhus, på resor och läger. Det kommer att bli en uppsättning till Uppenbarelskyrkan och en till kapellet på Skogsö. Det finns sedan tidigare äldre nattvardskeramik som fortfarande används. Men de uppsättningarna är inte längre kompletta efter många, många års flitigt användande, säger Eva-Marie Åkesson.

UPPDRAGET att tillverka den nya nattvardskeramiken har

gått till skogsökeramikern Anna Löwenhielm, som formgett de nya nattvardskärlen enligt församlingens önskemål.

–Saltsjöbaden har en tradition med många fina konstnärer och det är roligt att kunna anlita ännu en sådan. De nya nattvardskärlen kommer att ha samma form för kyrkan och kapellet för att vid behov kunna användas tillsammans och komplettera varandra. Det som skiljer dem åt är att kyrkans nattvardskeramik kommer att vara tegelröd och den till kapellet blir blå. Uppdraget består av kalkar

(bägare), paten (oblatfat), oblataskar, vinkannor och ljusstakar. Skogsö får också en ny dopkanna, säger Eva-Marie.

Anna Löwenhielm har också fått i uppdrag att formge den nya dopljusstaken, som varje person som döps i församlingen får som minne av sitt dop.

FÖRSAMLINGEN hoppas kunna inviga de nya nattvardsserviserna sista söndagen i maj, då Heliga trefaldighets dag infaller.

–Genom åren är det många som bidragit ekonomiskt till kyrkan med gåvor av olika

storlek. Det är det fortfarande många som vill göra och det går utmärkt att få vara med och finansiera också den nya nattvardskeramiken. Den som vill göra det kan kontakta mig via expeditionen, säger Eva-Marie Åkesson.

FOTO: ARNE HYCKENBERG

UNDER SAMMA HIMMEL

Coronapandemin har tvingat miljontals människor till ett liv i extrem fattigdom och utsatthet. FN befarar att 235 miljoner människor kommer behöva akut humanitär hjälp under 2021.

DE MÄNNISKOR som drabbas hårdast av katastrofer är de som har minst möjlighet att skydda sig. Att hålla distans till varandra kräver utrymme. Utrymme som inte finns när åtta personer delar ett rum utan kök. Distansarbete är omöjligt när överlevnaden beror på tillfälliga dagarbeten eller att sälja frukt och juice vid en vägkant.

TILLSAMMANS MED systerkyrkor och samarbetsorganisationer världen över kämpar Act Svenska kyrkan för att stötta människor att resa sig starkare.

DE LOKALA aktörerna är nyckeln. De får handledning i krishantering för att ge stöd till familjer som drabbats av arbetslöshet och plötslig fattigdom. De får kunskap om hur smittspridning kan stoppas och stöd att sprida viktig information i sina närområden. De får även utbildningar om hur det ökade våldet i hemmen kan förebyggas och hanteras.

GENOM Act Svenska kyrkans nätverk på plats, blir stödet effektivt och leder till en långsiktig förändring för människor i utsatthet.

FOTO: KAT PALASI

SWISHA TILL
900 1223

svenskakyrkan.se/act

Tillsammans kan vi göra skillnad.
Din gåva gör det möjligt.

act
Svenska kyrkan

19 september är det val i Svenska kyrkan. I kyrkovalet röstar medlemmarna om vilka som ska vara med och bestämma i Svenska kyrkan de kommande fyra åren.

FOTO: MAGNUS ARONSSON

Läs mer om kyrkovalet på svenskakyrkan.se/kyrkoval.

KYRKOTAL I HÖST

Svenska kyrkan har 5,8 miljoner medlemmar, cirka 21 600 anställda och tusentals och åter tusentals frivilliga. Vart fjärde år hålls det val då drygt 19 400 förtroendeuppdrag ska fördelas. I kyrkovalet 2021 är det 5 miljoner personer som har rösträtt. Det är medlemmar som är minst 16 år gamla på valdagen den 19 september.

FÖR SVENSKA KYRKAN är medlemmarnas inflytande viktigt. I kyrkovalet röstar medlemmarna om vilka som ska vara med och bestämma i Svenska kyrkan de kommande fyra åren på tre olika nivåer: lokalt, regionalt och nationellt. Parallellt med de nivåerna finns också ett religiöst, teologiskt, ledarskap i form av kyrkoherdar, biskopar och ärkebiskopen.

PERSONER SOM ställer upp i kyrkovalet kallas för kandidater. De representerar olika nomineringsgrupper. Nomineringsgrupperna driver de frågor som de tycker är viktiga för Svenska kyrkan och i kyrkovalet röstar man på de nomineringsgrupper och kandidater som man tycker bäst representerar ens egna åsikter.

PÅ DEN lokala nivån är det kyrkofullmäktige som man väljer. Kyrkofullmäktige utser sedan ett kyrkoråd, som är som

församlingens (eller pastoratets) styrelse. Där sitter också kyrkoherden med, som leder församlingens arbete. Kyrkofullmäktige fattar de beslut som påverkar medlemmarna mest. Det handlar till exempel om vad församlingen ska arbeta mer med, om det är nya inriktningar och stora satsningar som ska göras, eller om det är verksamheter som ska läggas ned eller slås ihop.

PÅ REGIONAL nivå väljer man ledamöter till stiftsfullmäktige. Det finns 13 stift och deras uppgift är att stötta församlingarnas arbete och att se till att församlingarna följer lagar och regler som finns om deras verksamhet. Ska en kyrka renoveras kan stiftet hjälpa till med expertiskunskap. Finns stora behov som till exempel många hemlösa, kan stiftet samordna hjälpinsatser. Stiftet utser också församlingar som bedriver verksamhet på finska, samiska och teckenspråk till exempel.

HÖGSTA BESLUTANDE organ inom Svenska kyrkan är Kyrkomötet med 251 ledamöter. Det har möten två gånger om året och kan jämföras med riksdagen. Här tas principiella beslut som är viktiga. Vilka psalmer ska finnas i psalmboken? Hur ska gudstjänsterna genomföras?

Vilka riktlinjer ska finnas för Svenska kyrkans arbete för klimatet? Det är exempel på frågor som kyrkomötet har hand om.

När kyrkomötet inte sammanträder är det kyrkostyrelsen som leder det nationella arbetet. Det är kyrkomötet som utser de 14 ledamöterna och ärkebiskopen är dess ordförande.

CORONASÄKERT KYRKOTAL

Svenska kyrkans nationella valkansli arbetar sedan länge med att göra valet och själva röstningsförfarandet coronasäkert, för att inte riskera ökad smittspridning.

– I samverkan med Folkhälsomyndigheten följer vi utvecklingen noga, säger kyrkovalsledaren Anki Bondesson. Vi behöver säkerställa att kyrkovalet inte bidrar till en ökad smittspridning i samhället. Samtidigt ska vi se till att alla som vill rösta får möjlighet att göra det.

Valkansliet tar till exempel fram rutiner och checklistor för stiftet och valnämnderna. – Vi upphandlar också material som plexiglasskärmar, handsprit och munskydd som kommer att skickas ut till valnämnderna, säger Anki Bondesson.

För att minska risken för trängsel i samband med röstningen kommer det finnas möjlighet till förtidsröstning.

ALTERNATIV 2021-2022

Konfirmation

Inom kort kommer det information om konfirmationsalternativ 2021/2022 på svenskakyrkan.se/saltsjobaden. Om du vill veta mer om konfirmation i Saltsjöbaden kan du kontakta Christian Olsmalm, christian.olsmalm@svenskakyrkan.se, 08-748 19 37.

BARA ETT SAMTAL BORT

Samtal & stöd

Våra präster har stor erfarenhet av att stötta människor i livets alla skeden. Samtalet kan ske på telefon eller i våra lokaler. Och är givetvis gratis/avgiftsfritt.

Ring eller maila så hittar vi en tid:
08-748 19 00, saltsjobaden.forsamling@svenskakyrkan.se

SKOGSÖ KYRKOGRÅRD

100 år

I år firar Skogsö kyrkogård 100 år! Men själva firandet skjuts upp till nästa år, antingen till torsdagen den 5 maj 2022 alternativt helgen den 7-8 maj 2022. Då ska vi fira! Men välkommen redan nu. Ta en promenad och njut av den vackra miljön.

UPPENBARELSEKYRKAN

MOBILT ALTARE

Församlingen har skaffat ett rörligt centralaltare till Uppenbarelsekyrkan för vecko- och familjemässor och för andra gudstjänstssammanhang.

Det har en altarskiva som kan användas till dopaltaret. Det går också att använda altarbordet som en portabel dopfont i en annan del av kyrkan. Det är tänkt att det nya altaret ska stå i förrummet till gravkapellet där det finns möjlighet till personlig andakt.

Det mobila altaret är ritat av Christina Kock, arkitekt, med huvudaltaret som inspiration. och tillverkat av möbelsnickare Jan Rosengren. Också föremålen i Barnkyrkan är ritade av Christina och tillverkade av Jan

FOTO: ARNE HYCKENBERG

Döpta

Carl Jacob Anders Hilding Ahlin

Arvidna

Hans Martin Asplund
Inger Margareta Elisabeth Sjöström
Erik Birger Sundin
Lillie Ingegärd Sjöberg
Barbro Kristina Margareta Johansson
Addi Anna Margareta Huledal
Bengt Lennart Malmgren
Anna Kerstin Birgitta Rosander Juhlin
Jennie Katharina Sjöholm
Gulli Margareta Adriansson
Karl Göran Wendell Östberg

DIGITALT HELGSMÅL

LÖRDAGAR KL 18.00

[SVENSKAKYRKAN.SE/
SALTSJOBADEN](http://svenskakyrkan.se/saltsjobaden)

[FACEBOOK.COM/
SALTSJOBADEN](https://facebook.com/saltsjobaden)

HELGSMÅLEN KAN DU SJÄLVKLART
TA DEL AV I EFTERHAND NÄR DET PASSAR DIG!

KRISTI HIMMELSFÄRD

På Kristi himmelfärds dag lämnade Jesus jorden efter den fyrtio dagar långa uppståndelsen. Innan han lämnade världen gav han oss ett löfte om att alltid vara närvarande hos oss, men på ett annat sätt.

Efter att Jesus uppstod på påskdagen visar han sig för lärjungarna, stannar med dem och delar deras tillvaro. Under fyrtio dagar är han med lärjungarna och undervisar dem, därefter lämnar han jorden. Innan han lämnar jorden, ger Jesus lärjungarna i uppgift att berätta för världen om vad de har varit med om, om uppståndelse och nytt liv. Och de skulle inte behöva göra det ensamma. När Jesus lämnade jorden blev han ändå kvar nära oss människor och lärjungarna fick den heliga anden att hämta kraft ifrån. Den heliga anden är fortfarande kvar hos oss människor och hjälper oss i våra liv.

På Kristi himmelfärds dag släcks det stora påskljuset i våra kyrkor. Påskljuset är en symbol för att Jesus kroppsligen fanns kvar på jorden en tid efter uppståndelsen. Det tändes vid påsk för att fira att Jesus uppstått och nu släcks det som en symbol för att Jesu kropp lämnar jorden. Men efter att det har släckts flyttas ljuset till dopfunten, där det lyser i samband med dop, för att visa det nära förbundet mellan uppståndelse och dop. Och att vi blir en del av det eviga livet genom dopet.

LÄS MER PÅ svenskakyrkan.se/kristi-himmelfard

Save the date!

J S BACH: **Kantat 150, Nach dir, Herr, verlanget mich, BWV 150**
W A MOZART: **Missa Brevis Kv 140 (Pastoral messe)**

Ensembler ur Kyrkokören, musiker ur Stockholms Bachsällskap
Jennie Eriksson, sopran, Anna Zander Sand, alt, Johan Christensson, tenor
Håkan Ekenäs, bas, Katja Sjölander, dirigent.

30 maj kl 16.00 och 17.15, Uppenbarelskyrkan
Biljetter: 150 kr vid entrén

*OBS: Om restriktionerna förändras planerar vi att genomföra denna konsert.
Om restriktionerna ligger kvar och det inte går att genomföra konserten på ett smittsäkert sätt spelas den in och släpps digitalt söndag 6 juni 16.00*

En gemenskap. En tillhörighet.

Om du vill bli medlem i Svenska kyrkan, kontakta expeditionen
08-748 19 00, Saltsjöbadens församling, Kyrkplan 1,
133 34 Saltsjöbaden eller saltsjobaden.forsamling@svenskakyrkan.se

ÖPPETTIDER

UPPENBARELSEKYRKAN

Vardagar kl 08.00–16.00
Lördagar kl 10.00–15.00
Söndagar kl 10.00–15.00

SKOGSÖ KAPELL

Vardagar kl 08.00–15.30
Lördagar kl 10.00–15.00
Söndagar kl 10.00–15.00

Vi följer händelseutvecklingen kring coronaviruset och de direktiv som svenska myndigheter rekommenderar. Det kan innebära att förändringar kan ske med kort varsel.

Välkommen in!

Uppenbarelskyrkan och Skogsö kapell är öppna för bön, ljusständning eller bara en stilla stund. På söndagar finns möjlighet att fira mässa med max 8 personer. Observera att man måste föränmäla sig. Läs mer på svenskakyrkan.se/saltsjobaden.

FÖRSAMLINGSEXPEDITIONEN

Måndag-tisdag kl 09.00–11.30, 13.00–15.00
Onsdag kl 10.30–11.30, 13.00–15.00
Torsdag-fredag kl 09.00–11.30, 13.00–15.00

Kontakta oss för att boka tid för dop, bröllop eller begravning och för andra frågor.

TANKEN med Lars Viper

Amazing grace

På långfredagen berättade radionyheter om de fasansfulla förhållandena ombord på de båtar, där djur transporterades på Medelhavet. Djuren på båtarna led bland annat på grund av att skeppen hade fastnat i väntan på att bli genomsläppta i Suezkanalen. En bild för mänsklig ondska och kortsynthet.

Världen rymmer mycket gott och mycken ondska, inte minst lider tillvaron brist på mänsklig omsorg. Djur plågas. Människor luras ut på stormiga hav i sjöovärdiga båtar efter att ha betalt stora summor pengar.

Mot denna bedrägliga grymhet och dumhet finns inget vaccin! Detta är nattsvart.

Någon har sagt att kyrkan ska vara ett fältsjukhus. Våra kyrkor är förbandsplatser dit människor kan komma med de "skador" de fått som en konsekvens av andra människors handlande. Kyrkan är också ett fältsjukhus för dem som skadar,

förstör och river ner. Även de behöver upprättelse och kraft till att börja om.

Just nu är fältsjukhuset stängt och vi kan bara hänvisa till egna förbandslådor, men snart öppnar vi igen och då står portarna öppna på nytt... En som behövde hjälp var psalmförfattaren John Newton (1725–1807). Han var en engelsk slavskeppare som blev präst. Newton skrev psalmen *Oändlig nåd* eller *Amazing Grace*.

Han hade inte djur som skeppslast som for illa, utan människor som på ett oerhört inhumant sätt fraktades från Afrika till Nordamerika. John Newton utsatte andra människor för lidande och död samt misshandel. Han kom till insikt om sitt vansinne och slavhandelns grymhet. Han lämnade skepparlivet och blev präst.

Bakom hans förändrade livshållning låg många församlingars engagemang under 1700-talet för slaveriets upphörande och förbud. Josiah Wedgwood (1730–1795) var en entreprenör och förkämpe mot slaveriet. Han myntade uttrycket *Am I Not a Man And a Brother?* Var inte slaverna på Newtons skepp en människa och syster eller bror?

John Newton blev predikant och psalmförfattare. Många behöver "vända om" och bryta med sin delaktighet i djurplågeri eller människohandel även i vår tid. Newton sammanfattade sin erfarenhet i psalmen, som är djupt älskad. Inte minst är psalmen fantastisk mot denna bakgrund, att Newton var en slavskeppare.

John Newton skrev:
*Amazing grace, How sweet the sound
That saved a wretch like me.
I once was lost, but now I am found,
Was blind, but now I see.*

Lars Viper, kyrkoherde

Tips!

Fler "Tanken" med Lars Viper hittar du på svenskakyrkan.se/saltsjobaden/tanken

